

EBA/GL/2017/15

23/02/2018

Gairės

dėl susijusių klientų pagal Reglamento
(ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies
39 punktą

1. Atitiktis gairėms ir informavimo pareiga

Šių gairių statusas

1. Šiame dokumente pateiktos pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010¹ 16 straipsnį parengtos gairės. Pagal Reglamento Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos turi dėti visas pastangas siekdamos laikytis šių gairių.
2. Gairėse išdėstoma EBI nuomonė dėl tinkamos priežiūros praktikos Europos finansų priežiūros institucijų sistemoje arba dėl to, kaip Sąjungos teisė turėtų būti taikoma tam tikroje srityje. Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalyje apibrėžtos kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, turėtų jų laikytis ir atitinkamai jas įtraukti į savo praktiką (pvz., iš dalies pakeisti savo teisinę sistemą arba priežiūros procesus), įskaitant tuos atvejus, kai gairės pirmiausia yra skiriamos įstaigoms.

Pranešimo reikalavimai

3. Pagal Reglamento Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos iki 23/04/2018 privalo EBI pranešti, ar laikosi arba ketina laikytis šių gairių, arba nurodyti nesilaikymo priežastis. Jeigu kompetentingos institucijos iki šio termino nepateiks jokio pranešimo, EBI laikys, kad jos gairių nesilaiko.
4. Pranešimus reikėtų siųsti adresu compliance@eba.europa.eu užpildžius EBI interneto svetainėje pateiktą formą ir įrašius nuorodą „EBA/GL/2017/15“. Pranešimus turėtų teikti asmenys, turinys įgaliojimus pranešti apie gairių laikymąsi savo kompetentingų institucijų vardu. Apie visus gairių laikymosi pasikeitimus taip pat būtina pranešti EBI.
5. Pranešimai bus skelbiami EBI interneto svetainėje pagal 16 straipsnio 3 dalį.

¹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

2. Dalykas, taikymo sritis ir sąvokų apibrėžtys

Dalykas ir taikymo sritis

6. Šiose gairėse nurodyta, kokios metodikos turėtų laikytis Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 3 punkte apibrėžtos įstaigos, taikydamos reikalavimą du arba daugiau klientų priskirti „susijusių klientų grupei“, kai pagal Reglamento 4 straipsnio 1 dalies 39 punktą jie kelia vieną riziką.

Adresatai

7. Šios gairės skirtos kompetentingoms institucijoms, apibrėžtomis Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalies i punkte, ir finansų įstaigoms, apibrėžtomis Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 1 dalyje.

Sąvokų apibrėžtys

8. Jei nenurodyta kitaip, Reglamente (ES) Nr. 575/2013 ir Direktyvoje 2013/36/ES vartojamos ir apibrėžtos sąvokos šiose gairėse turi tokią pačią reikšmę.

3. Įgyvendinimas

Taikymo data

9. Šios gairės taikomos nuo 2019 m. sausio 1 d.

Panaikinimas

10. 2009 m. gruodžio 11 d. EBPIK Gairės dėl peržiūrėto didelių pozicijų režimo įgyvendinimo (angl. *Guidelines on the implementation of the revised large exposures regime*) panaikinamos nuo 2019 m. sausio 1 d.

4. Pagal kontrolę susijusių klientų grupės

11. Pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 39 punkto a papunktį yra reikalaujama, kad tais atvejais, kai du arba daugiau klientų yra susiję kontrolės ryšiu, įstaigos darytų prielaidą, jog jie kelia vieną riziką.

12. Išimtiniais atvejais, kai įstaigos gali įrodyti, kad, nepaisant klientus siejančio kontrolės ryšio, rizika nėra viena, įstaigos turėtų išsamiai ir aiškiai dokumentuoti atitinkamas tokį atvejį pagrindžiančias aplinkybes. Pavyzdžiui, įrodyti, kad rizika nėra viena, galima tam tikrais atvejais, kai specialiosios paskirties subjektas, kurį kontroliuoja kitas klientas (pvz., iniciatorius), yra įsteigtas tik konkrečiam tikslui ir bankroto atveju yra neliečiamas, todėl galimo kanalo neigiamam poveikiui plisti nėra, tad ir specialiosios paskirties subjekto ir kontroliuojančiojo subjekto rizika nėra viena (žr. priede pateiktą scenarijų C 1).

13. Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 37 punkte nurodytos kontrolės sąvoką įstaigos turėtų taikyti taip:

- a) Jeigu klientai rengia konsoliduotąsias finansines ataskaitas pagal nacionalines taisykles, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2013/34/ES², įstaigos turėtų vadovautis patronuojančiosios įmonės ir jos patronuojamųjų įmonių, kaip apibrėžta Direktyvos 2013/34/ES 22 straipsnio 1 ir 2 dalyse, kontrolės ryšiu. Tuo tikslu įstaigos turėtų atitinkamai grupuoti klientus pagal savo klientų konsoliduotąsias finansines ataskaitas. Tokiu atveju nuorodas į Direktyvą 2013/34/ES reikėtų suprasti kaip nuorodas į nacionalines taisykles, kuriomis Direktyva 2013/34/ES perkeliama į valstybės narės, kurioje įstaigų klientai privalo rengti konsoliduotąsias finansines ataskaitas, nacionalinę teisę.
- b) Jeigu klientai rengia konsoliduotąsias finansines ataskaitas pagal Komisijos Reglamentu (EB) Nr. 1606/2002 priimtus tarptautinius apskaitos standartus, įstaigos turėtų vadovautis patronuojančiosios įmonės ir jos patronuojamųjų įmonių, kaip apibrėžta tuose apskaitos standartuose, kontrolės ryšiu. Tuo tikslu įstaigos turėtų grupuoti klientus pagal savo klientų konsoliduotąsias finansines ataskaitas.
- c) Jeigu šios dalies a arba b punktas klientams netaikomas (pvz. klientai yra fiziniai asmenys, centrinės valdžios institucijos arba klientai rengia konsoliduotąsias finansines ataskaitas pagal trečiosios šalies apskaitos taisykles), įstaigos kontrolės ryšiais turėtų laikyti tuos bet kurio fizinio arba juridinio asmens ir įmonės ryšius, kurie yra panašūs į šio punkto a ir b papunkčiuose nurodytus patronuojančiosios ir patronuojamosios įmonių ryšius.

² Vietoj Reglamento (ES) 2013/575 4 straipsnio 1 dalies 37 punkte nurodyto Direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio taikomos Direktyvos 2013/34/ES 22 straipsnio 1 ir 2 dalys. Pagal Direktyvos 2013/34/ES 52 straipsnį nuorodas į panaikintą direktyvą reikėtų suprasti kaip nuorodas į Direktyvą 2013/34/ES ir jomis vadovautis pagal VII priede pateiktą atitikties lentelę.

Atlikdamos šį vertinimą, kontrolės ryšio požymiu įstaigos turėtų laikyti bet kuriuos iš šių kriterijų:

- i. daugumos akcininkų arba narių balsavimo teisių turėjimas kitame subjekte;
- ii. teisė arba galėjimas skirti arba atleisti daugumą kito subjekto administravimo, valdymo arba priežiūros organo narių;
- iii. teisė arba galėjimas daryti esminę įtaką kitam subjektui pagal sutarties, memorandumo arba įstatų nuostatas.

Kiti galimi kontrolės požymiai, į kuriuos įstaigos turėtų atsižvelgti atlikdamos vertinimą yra:

- iv. teisė priimti sprendimus dėl subjekto strategijos arba veiklos krypties;
- v. teisė priimti sprendimus dėl esminių sandorių, pavyzdžiui, dėl pelno arba nuostolio perdavimo;
- vi. teisė arba galėjimas koordinuoti vieno subjekto valdymą su kitų subjektų valdymu siekiant bendro tikslo (pvz., kai tie patys fiziniai asmenys vadovauja dviem arba daugiau subjektų arba yra jų valdybų nariai);
- vii. daugiau kaip 50 proc. kito subjekto akcinio kapitalo turėjimas.

14. Kadangi vertinant, ar egzistuoja kontrolės ryšys, lemiamas veiksnys yra 13 punkto a, b ir c papunkčiuose išdėstyti apskaitos kriterijai arba kontrolės požymiai, įstaigos turėtų grupuoti du arba daugiau klientų pagal kontrolės ryšį, kaip aprašyta šiame skirsnyje, net ir tada, kai šie klientai nėra įtraukiami į tas pačias konsoliduotąsias finansines ataskaitas, nes jiems pagal atitinkamas apskaitos taisykles, pavyzdžiui, Direktyvos 2013/34/ES 23 straipsnį, taikomos išimtys.

15. Du arba daugiau klientų priskirti susijusių klientų grupei pagal jų tarpusavio kontrolės ryšį įstaigos turėtų nepriklausomai nuo to, ar šių klientų pozicijoms taikomos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 400 straipsnio 1 ir 2 dalyje nurodytos didelių pozicijų ribų išimtys arba nacionalinėse taisyklėse, kuriomis įgyvendinama Reglamento 493 straipsnio 3 dalis, nustatytos išimtys.

5. Alternatyvus metodas, taikomas centrinės valdžios institucijų pozicijoms

16. Vadovaudamosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 39 punkto paskutinėje pastraipoje pateikta sąvokos „susijusių klientų grupė“ apibrėžtimi, įstaigos gali atskirai vertinti kiekvieną asmenį, kurį tiesiogiai kontroliuoja centrinės valdžios institucija arba kuris yra tiesiogiai susijęs su centrinės valdžios institucija, ir nustatyti, ar jis priklauso susijusių klientų grupei (toliau – alternatyvus metodas)³.

17. Pagal tą patį straipsnį alternatyvų metodą, atskirai vertinant fizinius arba juridinius asmenis, kuriuos tiesiogiai kontroliuoja centrinės valdžios institucijos arba kurie yra tiesiogiai susiję su centrinės valdžios institucijomis, leidžiama taikyti iš dalies (žr. priede pateiktą scenarijų CG 1).

18. Minėtame straipsnyje taip pat aiškiai nurodyta, kad:

- a) centrinės valdžios institucija įtraukiama į kiekvieną susijusių klientų grupę, nustatytą atskirai vertinant fizinius arba juridinius asmenis, kuriuos tiesiogiai kontroliuoja centrinės valdžios institucijos arba kurie yra tiesiogiai susiję su centrinės valdžios institucijomis (žr. priede pateiktą scenarijų CG 2),
- b) į kiekvieną a punkte nurodytą susijusių klientų grupę taip pat įtraukiami asmenys, kuriuos tiesiogiai kontroliuoja asmuo arba kurie yra tiesiogiai susiję su asmeniu, kurį tiesiogiai kontroliuoja centrinės valdžios institucija arba kuris yra tiesiogiai susijęs su centrinės valdžios institucija (žr. priede pateiktą scenarijų CG 3).

19. Jeigu subjektai, kuriuos tiesiogiai kontroliuoja centrinės valdžios institucijos arba kurie yra tiesiogiai susiję su centrinės valdžios institucijomis, yra vienas nuo kito ekonomiškai priklausomi, be susijusių klientų grupių, sudaromų pagal alternatyvų metodą, juos (išskyrus centrinės valdžios institucijas) reikėtų priskirti atskiroms susijusių klientų grupėms (žr. priede pateiktą scenarijų CG 4).

20. Remiantis Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 39 punkto paskutiniu sakiniu, šis gairių skirsnis taip pat taikytinas regioninės arba vietos valdžios institucijoms, kurioms taikoma minėto reglamento 115 straipsnio 2 dalis, ir fiziniams arba juridiniams asmenims, kuriuos tiesiogiai kontroliuoja šios regioninės arba vietos valdžios institucijos arba kurie yra tiesiogiai susiję su šiomis regioninės arba vietos valdžios institucijomis.

³ Pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 400 straipsnio 1 dalies a punktą turto straipsniai, kuriuos sudaro reikalavimai centrinės valdžios institucijoms ir kuriems, jei jie neužtikrinti, pagal standartinį metodą būtų priskirtas 0 proc. rizikos koeficientas, minėto reglamento 395 straipsnio 1 dalis (didelių pozicijų ribos) netaikoma.

6. Tarpusavio ryšio nustatymas pagal ekonominę priklausomybę

21. Vadovaudamosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 39 punkto b papunkčiu ir vertindamos savo klientų tarpusavio ryšį pagal ekonominę priklausomybę, įstaigos turėtų atsižvelgti į konkrečias kiekvieno atvejo aplinkybes, pirmiausia į tai, ar vieno kliento finansiniai sunkumai arba žlugimas sukeltų finansavimo arba grąžinimo sunkumų kitam klientui (žr. priede pateiktus scenarijus E 1, E 2, E 3 ir E 4).

22. Jeigu įstaiga gali įrodyti, kad vieno kliento finansiniai sunkumai arba žlugimas nesukeltų finansavimo arba grąžinimo sunkumų kitam klientui, laikyti, kad šie klientai kelia vieną riziką, nereikia. Laikyti, kad du klientai kelia vieną riziką, nereikia ir tada, jeigu vieno kliento ekonominė priklausomybė nuo kito kliento yra nedidelė, tai yra, pirmasis klientas gali lengvai rasti, kuo pakeisti antrąjį.

23. Vertindamos ekonominę priklausomybę, įstaigos pirmiausia turėtų atsižvelgti į šias aplinkybes:

- a) vienas klientas visapusiškai arba iš dalies garantavo kito kliento poziciją ir ši pozicija yra tokia reikšminga garantui, kad, pareiškus reikalavimą, garantas greičiausiai patirtų finansinių problemų⁴;
- b) klientas turi įsipareigojimų pagal savo kaip subjekto nario juridinį statusą, pavyzdžiui, jis yra komandinės ūkinės bendrijos komanditorius ir pozicija klientui yra tokia reikšminga, kad, jeigu subjektui būtų pareiškta reikalavimas, klientas greičiausiai patirtų finansinių problemų;
- c) jeigu didelė dalis kliento bendrųjų įplaukų arba bendrųjų išlaidų (per metus) yra gaunamos arba išleidžiamos pagal sandorius su kitu klientu (pvz., gyvenamosios ir (arba) komercinės paskirties turto, kurio nuomininkas moka didelę nuomos dalį, savininku), jų lengvai pakeisti neįmanoma;
- d) didelė dalis kliento produkcijos ir (arba) veiklos rezultatų parduodama kitam įstaigos klientui ir produkcijos ir (arba) veiklos rezultatų negalima paprastai parduoti kitiems klientams;
- e) dviejų arba daugiau klientų numatomas paskolų grąžinimo šaltinis yra tas pats ir nė vienas iš klientų neturi nepriklausomo pajamų šaltinio, iš kurio būtų galima padengti paskolos aptarnavimo išlaidas ir grąžinti visą paskolą;

⁴ Šiuo atveju galvoje turimos garantijos, kurios neatitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 Trečios dalies II antraštinės dalies IV skyriaus (Kredito rizikos mažinimas) tinkamumo reikalavimų, dėl to pakeitimo metodo (nurodyto Reglamento 403 straipsnyje) jų atžvilgiu prudenčiais tikslais taikyti negalima.

- f) kiti atvejai, kai klientai teisiškai arba pagal sutartį yra solidariai atsakingi už įsipareigojimų įstaigai vykdymą (pvz., tai paskolos gavėjas ir antrasis paskolos gavėjas arba paskolos gavėjas ir jo sutuoktinis ir (arba) partneris);
- g) didelė dalis kliento gautinų sumų gaunamos iš kito kliento arba didelė dalis įsipareigojimų prisiimta kitam klientui;
- h) klientai turi bendrus savininkus, akcininkus arba vadovus. Pavyzdžiui, tai horizontali grupė, kurioje viena įmonė yra susijusi su viena arba keliomis kitomis įmonėmis, nes jos visos turi bendrą akcijų nuosavybės struktūrą ir nėra vieno kontrolinį akcijų paketą valdančio akcininko arba jos visos valdomos bendrai. Įmonės gali būti valdomos tokiu būdu pagal įmonių sutartis, memorandumo arba įstatų nuostatas arba jeigu didžiąją įmonės ir vienos arba daugiau kitų įmonių administracinio valdymo arba priežiūros organų narių dalį sudaro tie patys asmenys.

24. Vertindamos ryšius tarp šešėlinės bankininkystės subjektų, įstaigos taip pat turėtų atsižvelgti į 23 punkte pateiktą nebaigtinį atvejų sąrašą⁵. Institucijos turėtų deramai atsižvelgti į faktą, kad subjektų, kurie apibrėžiami kaip šešėlinės bankininkystės subjektai, santykiai bus ko gero pagrįsti ne kapitalu, o kitokio tipo ryšiais, pavyzdžiui, de facto kontrolės situacijomis ar sutartinėmis prievolėmis paremtais ryšiais, numanoma parama ar potencialia grėsme reputacijai (pvz., rėmimui ar net prekių ženklo kūrimui).

25. Jeigu įstaigos klientas yra ekonomiškai priklausomas nuo daugiau negu vieno kliento, kurie vienas nuo kito nėra priklausomi, įstaiga turėtų įtraukti antruosius klientus į atskiras susijusių klientų grupes (su priklausomu klientu).

26. Įstaigos turėtų sudaryti susijusių klientų grupes, jeigu du arba daugiau jų klientų yra ekonomiškai priklausomi nuo vieno subjekto, net jei šis subjektas nėra įstaigos klientas.

27. Du arba daugiau klientų priskirti susijusių klientų grupei pagal šių klientų ekonominę priklausomybę įstaigos turėtų nepriklausomai nuo to, ar šių klientų pozicijoms taikomos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 400 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytos didelių pozicijų ribų išimtys arba nacionalinėse taisyklėse, kuriomis įgyvendinama Reglamento 493 straipsnio 3 dalis, nustatytos išimtys.

Ekonominė priklausomybė dėl bendro finansavimo šaltinio

28. Įstaigos turėtų atsižvelgti į atvejus, kai vieno kliento finansavimo problemos greičiausiai turėtų įtakos kitam klientui dėl jų vienkryptės arba dvikryptės priklausomybės nuo to paties finansavimo šaltinio. Prie šių atvejų nepriskiriami atvejai, kai klientai gauna finansavimą toje pačioje rinkoje (pvz., komercinių vekselių) arba kai kliento priklausomybė nuo esamo finansavimo šaltinio

⁵ Kaip apibrėžta EBA gairėse dėl šešėlinės bankininkystės subjektų, kurie vykdo į reguliuojamą sistemą nepatenkančią bankininkystės veiklą, pozicijų ribų, vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 575/2013 395 straipsnio 2 dalimi: <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/large-exposures/guidelines-on-limits-on-exposures-to-shadow-banking>

atsiranda dėl kliento kreditingumo blogėjimo ir dėl to klientas negali lengvai pakeisti vieno finansavimo šaltinio kitu.

29. Įstaigos turėtų atsižvelgti į atvejus, kai bendrą finansavimo šaltinį, nuo kurio klientai priklauso, suteikia pati įstaiga, jos finansinė grupė arba su ja susijusios šalys (žr. priede pateiktus scenarijus E 5 ir E 6)⁶. Jeigu įstaigos teikiamą finansavimą galima lengvai pakeisti kitu šaltiniu, buvimas tos pačios įstaigos klientu savaime nereiškia, kad klientus reikia grupuoti.

30. Įstaigos taip pat turėtų vertinti neigiamo poveikio plitimo arba išskirtinę riziką, kuri gali kilti, kai:

- a) naudojamosi vienu finansuojančiu subjektu (pvz., tuo pačiu banku arba įmone, ir jo negalima lengvai pakeisti kitu šaltiniu);
- b) naudojamos panašios struktūros;
- c) kliaujamosi vieno šaltinio įsipareigojimais (pvz., garantijomis, kreditine parama pagal struktūrinius sandorius arba likvidumo priemonėmis, dėl kurių įsipareigojimai neprisiimti), atsižvelgiant į jo mokumą, ypač kai tarp pagrindinio turto termino ir refinansavimo poreikių periodiškumo esama terminų nesutapimo.

⁶ Reglamento (ES) Nr. 575/2013 54 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „nustatant, ar esama susijusių klientų grupės ir su tuo susijusių bendros rizikos pozicijų, taip pat svarbu atsižvelgti į riziką, kuri kyla iš bendro svarbaus finansavimo, kurį teikia pati įstaiga, jos finansinė grupė arba susijusios šalys, šaltinio“.

7. Tarpusavio ryšio dėl kontrolės ir tarpusavio ryšio dėl ekonominės priklausomybės sąsaja

31. Pirmiausia įstaigos turėtų nustatyti, kurie klientai yra susiję dėl kontrolės pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 39 punkto a papunktį (toliau – „kontrolės grupė“), o kurie – dėl ekonominės priklausomybės pagal minėto reglamento 4 straipsnio 1 dalies 39 punkto b papunktį. Vėliau įstaigos turėtų įvertinti, ar nustatytas susijusių klientų grupes reikia (iš dalies) susieti tarpusavyje (pvz., ar dėl ekonominės priklausomybės susijusius klientus reikia skirstyti į grupes su kontrolės grupei priskirtais klientais).
32. Atlikdamos šį vertinimą, įstaigos turėtų kiekvieną atvejį nagrinėti atskirai, t. y. nustatyti galimą neigiamo poveikio plitimo grandinę (toliau – „domino“ poveikis) pagal konkrečias aplinkybes (žr. priede pateiktus scenarijus C / E 1 ir C / E 2).
33. Jeigu skirtingoms kontrolės grupėms priskirti klientai yra tarpusavyje susiję pagal ekonominę priklausomybę, visi subjektai, kuriuos gali paveikti plintantis neigiamas poveikis, turi būti priskirti vienai susijusių klientų grupei. Jeigu klientas yra ekonomiškai priklausomas ir pats yra kontrolės grupės viršuje, visada reikėtų daryti prielaidą, kad neigiamas poveikis plinta žemyn (žr. priede pateiktą scenarijų C / E 3). Prielaidą, kad ekonomiškai priklausomą subjektą kontroliuojančių klientų daromas neigiamas poveikis plinta aukštyn, reikėtų daryti tik tada, kai šis kontroliuojantysis klientas taip pat yra ekonomiškai priklausomas nuo subjekto, kuris yra dvi kontroliuojamas grupes siejanti grandis (žr. priede pateiktą scenarijų C / E 4).

8. Kontrolės ir valdymo procedūros nustatant susijusius klientus

34. Įstaigos taip pat turėtų surinkti išsamius duomenis apie savo klientus ir savo klientų ryšius. Įstaigos taip pat turėtų užtikrinti, kad jų darbuotojai šias gaires suprastų ir taikytų.
35. Galimų klientų ryšių nustatymas turėtų būti neatskiriama įstaigos procedūrų, kurias įstaigos taiko teikdamos kreditus arba vykdydamos priežiūrą, dalis. Valdyba ir vyresnioji vadovybė turėtų užtikrinti, kad tinkami klientų tarpusavio ryšių nustatymo procesai būtų dokumentuojami ir vykdomi.
36. Įstaigos turėtų nustatyti visus klientų tarpusavio ryšius ir juos atitinkamai dokumentuoti. Įstaigos taip pat turėtų tirti ir atitinkamai dokumentuoti visus galimus klientų ekonominės priklausomybės ryšius. Norėdamos nustatyti šiuos ryšius, įstaigos turėtų imtis pagrįstų priemonių ir pasinaudoti jau turima informacija. Jeigu, pavyzdžiui, įstaiga sužino, jog kita įstaiga klientus laiko tarpusavyje susijusiais (pvz., nes yra viešas registras), ji turėtų atsižvelgti į tokią informaciją.
37. Įstaigų pastangos tiriant savo klientų ekonominės priklausomybės ryšius turėtų būti proporcingos pozicijų dydžiui. Todėl visais atvejais, kai visų vieno konkretaus kliento pozicijų suma sudaro daugiau kaip 5 proc. 1 lygio kapitalo⁷, įstaigos turėtų vykdyti išsamesnius tyrimus: išsamiai analizuoti visokio pobūdžio oficialiai nepatvirtintą informaciją, taip pat platesnę informaciją, apimančią ne vien įstaigos klientus.
38. Norėdamos įvertinti grupavimo reikalavimus pagal mišrius kontrolės ir ekonominės priklausomybės ryšius, įstaigos turėtų surinkti informaciją apie visus neigiamo poveikio plitimo grandinės subjektus. Įstaigoms gali nepavykti nustatyti visų klientų, kurie kelia vieną riziką, jeigu yra tarpusavio ryšių su subjektais, kurie nėra užmezgę verslo santykių su įstaiga, todėl įstaigai nėra žinomi (žr. priede pateiktą scenarijų Mm 1). Tačiau, jeigu įstaiga sužino apie savo klientų ratui nepriklausančių subjektų tarpusavio ryšius, vertindama ryšius, ji turėtų pasinaudoti šią informaciją.
39. Siekiant užtikrinti, kad kontrolės ir valdymo procedūros, pagal kurias nustatomi susiję klientai, išliktų tinkamos, jas reikėtų periodiškai peržiūrėti. Įstaigos taip pat turėtų stebėti tarpusavio ryšių pokyčius bent tada, kai periodiškai peržiūri paskolas ir planuoja ženkliai padidinti paskolą.

⁷ Ši riba skaičiuojama pagal įstaigos 1 lygio kapitalą, kai šios gairės taikomos pavieniams subjektams. Ši riba skaičiuojama pagal įstaigos grupės 1 lygio kapitalą, kai šios gairės taikomos iš dalies konsoliduotai arba konsoliduotai.

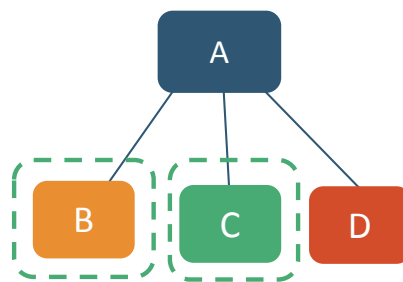
Priedas. Pavyzdžiai

Šiais priede pateiktais scenarijais pateikiami pavyzdžiai, kaip informaciją teikianti įstaiga taiko gaires dėl Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 39 punkte apibrėžtų susijusių klientų grupių.

Pagal kontrolę susijusių klientų grupės

Scenarijus C 1. Išimtinis atvejis (nors kontrolės ryšių yra, rizika nėra viena)

Informaciją teikianti įstaiga turi visų toliau pažymėtų subjektų (A, B, C ir D) pozicijų. Subjektas A kontroliuoja subjektus B, C ir D. Patronuojamosios įmonės B, C ir D yra specialiosios paskirties subjektai / specialiosios paskirties įmonės (SPS / SPĮ).

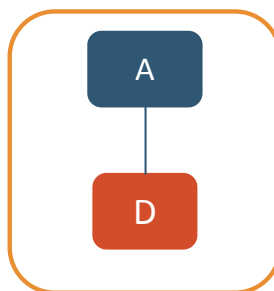
Norėdama nustatyti, ar keliama viena rizika, informaciją teikianti įstaiga turėtų įvertinti ne tik kontrolės ryšius, bet ir bent šiuos kiekvieno SPS / SPĮ (pagal šį scenarijų subjektų B, C ir D) aspektus:

- i) ar nėra ekonominės priklausomybės arba kitų veiksnių, iš kurių būtų matyti, kad tarp patronuojančiosios įmonės A kredito kokybės ir SPS / SPĮ (subjektų B, C arba D) kredito kokybės egzistuoja reikšminga teigiama koreliacija. Be kitų veiksnių, galimais reikšmingos teigiamos koreliacijos požymiais reikia laikyti galimą priklausomybę nuo patronuojančiosios įmonės A kaip finansavimo šaltinio ir kai kuriuos kitus kriterijus, dėl kurių SPS / SPĮ negalima atskirti nuo konsoliduojamos grupės arba dėl kurių pagal taikytinas apskaitos taisykles užtikrinto turto negalima atimti iš pripažįstamo turto;
- ii) specifinį SPS / SPĮ pobūdį, ypač neliečiamumą bankroto atveju (pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 300 straipsnio 1 dalį) – tuo aspektu, kad yra nustatytas veiksmingas mechanizmas, kuriuo užtikrinama, kad SPS / SPĮ turto patronuojančiosios įmonės A kreditoriai šios įmonės bankroto atveju gauti negalėtų – ir tai, ar SPS / SPĮ išleisti skolos vertybiniai popieriai paprastai būna susiję su turtu, kuris sudaro trečiųjų šalių įsipareigojimus;

iii) struktūrinį pakeitimo vertybiniais popieriais patobulinimą ir SPS / SPĮ įsipareigojimų atsiejimą nuo patronuojančiosios įmonės A įsipareigojimų, pavyzdžiui, nuostatas sandorių dokumentuose, kuriomis užtikrinamas nepertraukiamas aptarnavimas ir veikimas;

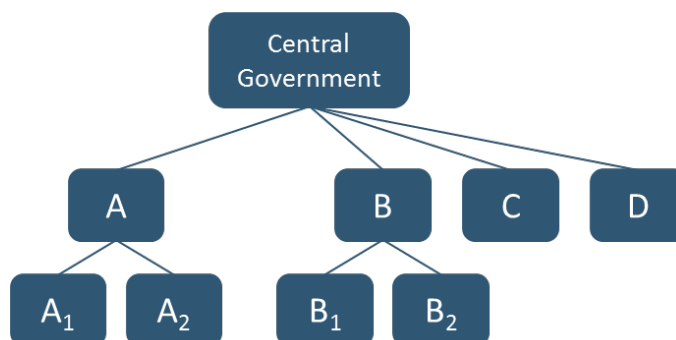
iv) Reglamento (ES) Nr. 575/2013 248 straipsnio nuostatų dėl įprastų rinkos sąlygų laikymąsi.

Įvertinusi visus šiuos aspektus, informaciją teikianti įstaiga gali daryti išvadą, kad, pavyzdžiui, patronuojamosios įmonės B ir C kelia ne vieną riziką su patronuojančiąja įmone A. Dėl to informaciją teikiančiai įstaigai reikia vertinti susijusių klientų grupę, kurią sudaro tik klientai A ir D. Įstaiga turėtų išsamiai dokumentuoti šiuos vertinimus ir jų išvadas.

Alternatyvus metodas, taikomas centrinės valdžios institucijų pozicijoms

Pateikiant galimų scenarijų pavyzdžius remiamasi šiuo bendru scenarijumi: centrinės valdžios institucijos tiesiogiai kontroliuoja keturis juridinius asmenis (A, B, C ir D). Subjektai A ir B patys tiesiogiai kontroliuoja po dvi patrunuojamąsias įmones (A_1 / A_2 , B_1 / B_2). Informaciją teikianti įstaiga turi centrinės valdžios institucijų ir visų nurodytų subjektų pozicijas.

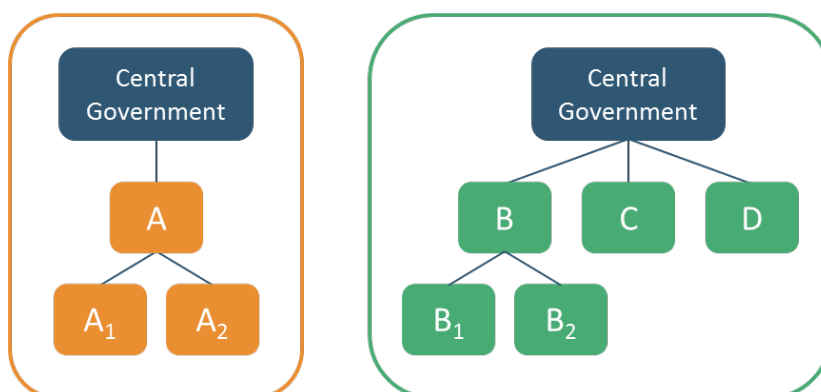

Central Government

Centrinės valdžios institucijos

Scenarijus CG 1. Alternatyvus metodas – dalinis taikymas

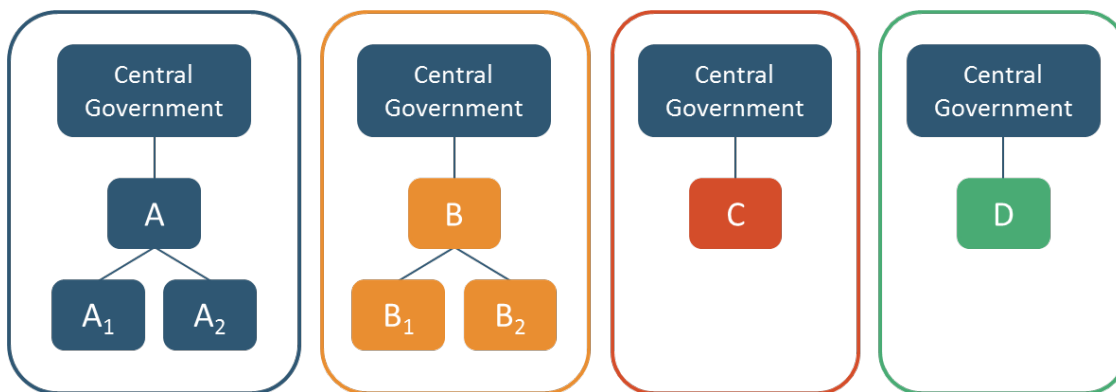
Informaciją teikianti įstaiga galėtų sudaryti tik vieną grupę (centrinės valdžios institucijos / subjektas A / visi subjekto A kontroliuojami arba nuo subjekto A priklausomi subjektai), o likusioms pozicijoms taikyti bendras sąlygas (centrinės valdžios institucijos / B, C ir D / visi subjekto B kontroliuojami arba nuo subjekto B priklausomi subjektai):

Central Government

Centrinės valdžios institucijos

Scenarijus CG 2. Alternatyvus metodas – taikomas visiems tiesiogiai priklausomiems subjektams

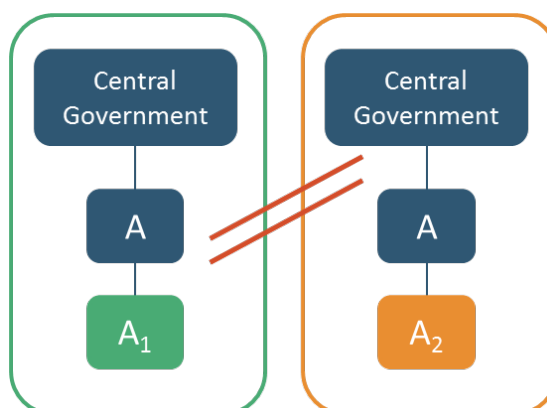

Central Government

Centrinės valdžios institucijos

Scenarijus CG 3. Alternatyvus metodas – taikomas ne žemiau negu pirmame ir (arba) antrame lygmenyje

Pagal scenarijus CG 1 ir CG 2 subjektai A, B, C ir D sudaro „antrą lygmenį“, t. y. tiesiogiai po centrinės valdžios institucijų (pirmas lygmuo) einantį lygmenį. Šiuo atveju atskyrimas nuo bendros susijusių klientų grupės yra galimas. Tačiau subjektai A₁, A₂, B₁ ir B₂ yra tik netiesiogiai susiję su centrinės valdžios institucijomis. Jų lygmeniu atskyrimas nėra galimas (pvz., abu subjektus: A₁ ir A₂, reikia įtraukti į grupę „centrinės valdžios institucijos / A“):

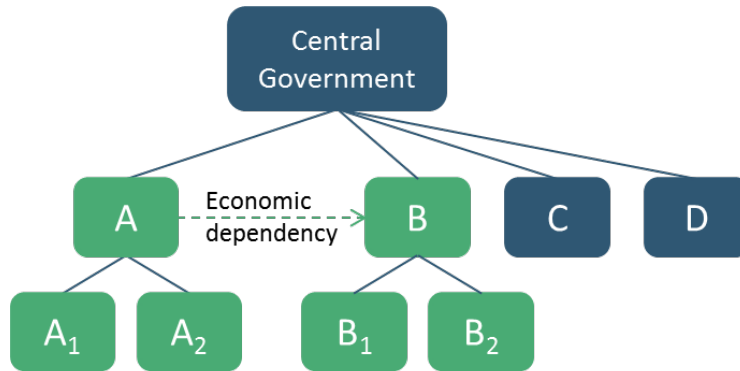

Central Government

Centrinės valdžios institucijos

Scenarijus CG 4. „Horizontalūs ryšiai“ antrame lygmenyje

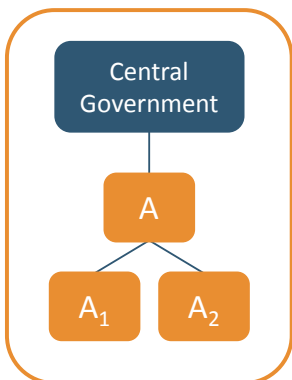
Pagal bendro pirmiau išdėstyto scenarijaus variaciją subjektai A ir B yra ekonomiškai priklausomi (jei subjektas B patirtų mokėjimo sunkumų, neigiamas poveikis išplistų iki subjekto A):

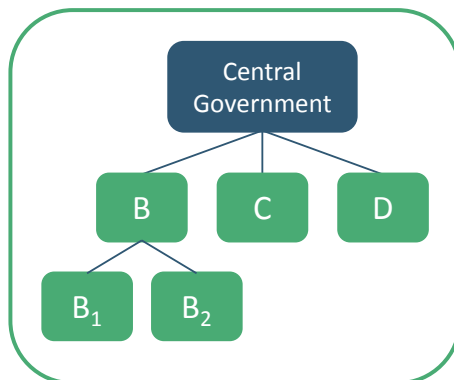
Central Government
Economic dependency

Centrinės valdžios institucijos
Ekonominė priklausomybė

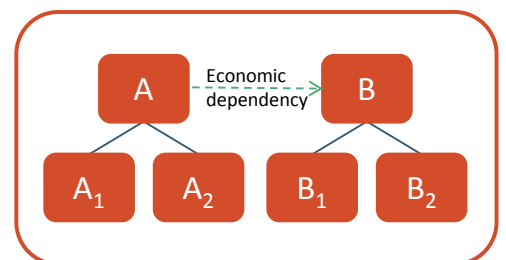
Darant prielaidą, kad informaciją teikianti įstaiga taiko alternatyvų metodą tik iš dalies, kaip aprašyta pirmiau, pagal scenarijų CG 1, reikia vertinti šias susijusių klientų grupes:

Central Government
Economic dependency

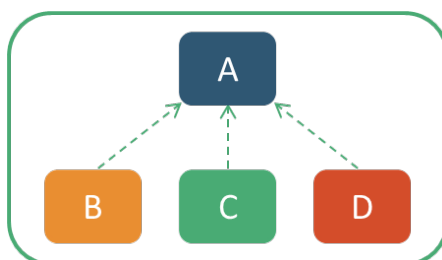
Centrinės valdžios institucijos
Ekonominė priklausomybė

Tarpusavio ryšio nustatymas pagal ekonominę priklausomybę

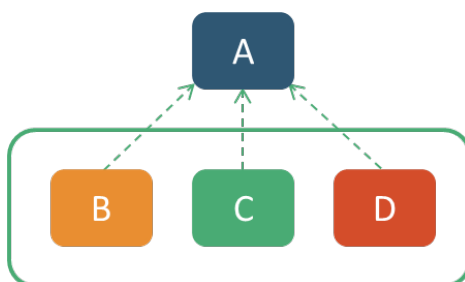
Scenarijus E 1. Pagrindinis atvejis

Informaciją teikianti įstaiga turi visų toliau nurodytų subjektų (A, B, C ir D) pozicijų. Subjektai B, C ir D yra ekonomiškai priklausomi nuo subjekto A. Tad pagrindinis įstaigos rizikos veiksnys visais atvejais yra subjektas A. Įstaiga turi sudaryti ne tris atskiras grupes, o vieną išsamią susijusių klientų grupę. Tai, kad priklausomybės tarp subjektų B, C ir D nėra, neturi reikšmės.

Scenarijus E 2. Pagrindinio atvejo variacija (tiesioginės rizikos šaltinio pozicijos nėra)

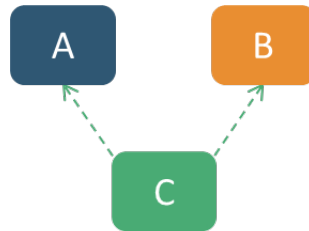
Grupavimo reikalavimas yra taikomas net ir tada, jeigu informaciją teikianti įstaiga neturi tiesioginės su subjektu A susijusios pozicijos, tačiau žino apie kiekvieno kliento (B, C ir D) ekonominę priklausomybę nuo subjekto A. Jeigu subjekto A mokėjimo sunkumai gali padaryti neigiamą poveikį subjektams B, C ir D, subjektui A iškilus finansinių problemų, jie visi patirs mokėjimo sunkumų. Todėl reikia laikyti, kad jie kelia vieną riziką.

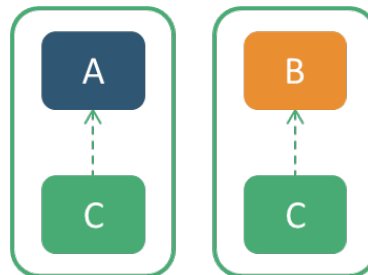
Kaip pagal scenarijų E 1, tai, kad tarp subjektų B, C ir D priklausomybės nėra, neturi reikšmės. Grupavimo reikalavimas kyla dėl subjekto A, nors pats subjektas A nėra klientas, tad neįeina į susijusių klientų grupę.

Scenarijus E 3. Persidengiančios susijusių klientų grupės

Jeigu vienas subjektas yra ekonomiškai priklausomas nuo kitų dviejų (arba daugiau) subjektų (atkreipkite dėmesį, kad vieno iš kitų subjektų (A arba B) mokėjimo sunkumų gali pakakti, kad subjektas C patirtų sunkumų),

jį reikia įtraukti į abiejų (visų tokių) subjektų susijusių klientų grupes:

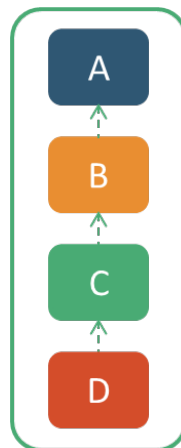
Argumentas, kad subjekto C pozicija bus įskaityta dukart, nepagrįstas, nes subjekto C pozicija laikoma viena rizika dviejose atskirose grupėse.

Didelės pozicijos riba taikoma atskirai (t. y. riba taikoma tik kartą A / C grupės pozicijoms ir tik kartą B / C grupės pozicijoms).

Kadangi priklausomybės tarp subjektų A ir B nėra, išsamios grupės (A+B+C) sudaryti nereikia.

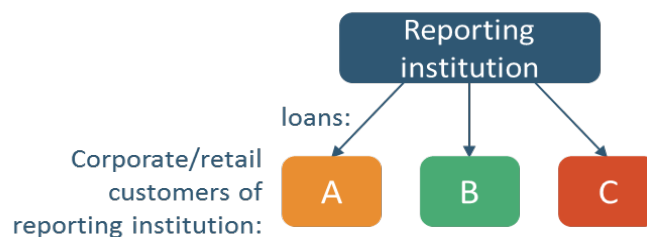
Scenarijus E 4. Priklausomybės grandinė

Jeigu yra „priklausomybės grandinė“, turi būti laikoma, kad visi ekonomiškai priklausomi subjektai (net jei priklausomybė yra vienakryptė) kelia vieną riziką. Tris atskiras grupes (A+B, B+C ir C+D) sudaryti būtų netikslinga.

Scenarijus E 5. Informaciją teikianti įstaiga yra finansavimo šaltinis (grupavimo reikalavimo nėra)

Pagal šį scenarijų informaciją teikianti įstaiga yra vienintelė lėšų teikėja trims klientams. Tai ne „išorės finansavimo šaltinis“, kuris jungia tris klientus – tai finansavimo šaltinis, kurį paprastai galima pakeisti kitais šaltiniais.

Reporting institution

Loans

Corporate / retail customers of reporting institution

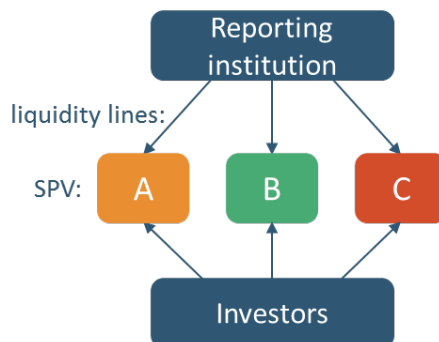
Informaciją teikianti įstaiga

Paskolos

Įmonė / informaciją teikiančios įstaigos mažmeniniai klientai

Scenarijus E 6. Informaciją teikianti įstaiga yra finansavimo šaltinis (grupavimo reikalavimas)

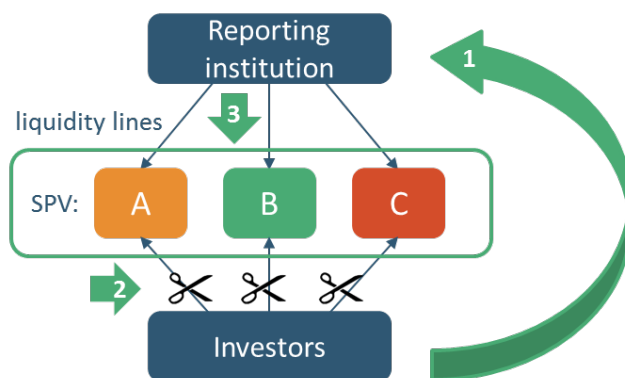
Pagal toliau aptartą scenarijų informaciją teikianti įstaiga yra vienintelė trijų SPĮ arba įmonių (panašios struktūros) likvidumo teikėja:

Reporting institution
Liquidity lines
SPV
Investors

Informaciją teikianti įstaiga
Likvidumo linijos
SPĮ
Investuotojai

Tokiu atveju informaciją teikianti įstaiga pati gali būti rizikos šaltinis (pagrindinis rizikos veiksnys), kaip pripažįstama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 54 konstatuojamojoje dalyje⁸.

- 1 ... negative assessment/perception of investors of liquidity situation of reporting institution
- 2 ... investors withdraw from SPV
- 3 ... liquidity lines are simultaneously drawn

→ A, B, C constitute a single risk, the reporting institution itself is the linking factor

Reporting institution
Liquidity lines
SPV
Investors

Informaciją teikianti įstaiga
Likvidumo linijos
SPĮ
Investuotojai

Negative assessment / perception of investors of liquidity situation of reporting institution

Neigiamas įvertinimas / kaip investuotojai vertina informaciją teikiančio subjekto likvidumą

⁸ Reglamento (ES) Nr. 575/2013 54 konstatuojamojoje dalyje nurodyta: „Nustatant, ar esama susijusių klientų grupės ir su tuo susijusių bendros rizikos pozicijų, taip pat svarbu atsižvelgti į riziką, kuri kyla iš bendro svarbaus finansavimo, kurį teikia pati įstaiga, jos finansinė grupė arba susijusios šalys, šaltinio“.

Investors withdraw from SPV

A, B, C constitute a single risk, the reporting institution itself is the linking factor

Investuotojai pasitraukia iš SPĮ

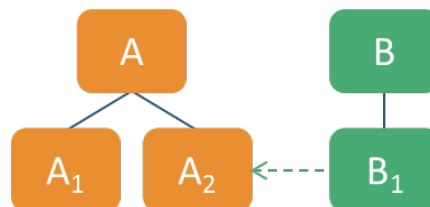
Subjektai A, B ir C kelia vieną riziką, informaciją teikianti įstaiga pati yra siejantysis veiksnys

Pagal pirmiau pateiktą scenarijų nėra skirtumo, ar likvidumo linijos susijusios tiesiogiai su SPĮ, ar su pagrindiniu SPĮ turimu turtu; svarbu tai, ar yra tikėtina, kad likvidumo linijomis bus naudojamosi vienu metu. Pagal šį scenarijų taip pat nėra svarbus turto diversifikavimas ir kokybė, taip pat nesvarbu, ar kliaujamosi to paties sektoriaus investuotojais (pvz., turtu užtikrintų komercinių vekselių (ABCP) rinkos investuotojais), nes viena rizika atsiranda, jei naudojamosi panašiomis struktūromis ir kliaujamosi vieno šaltinio įsipareigojimais (t. y. informaciją teikianti įstaiga yra SPĮ iniciatorė ir rėmėja).

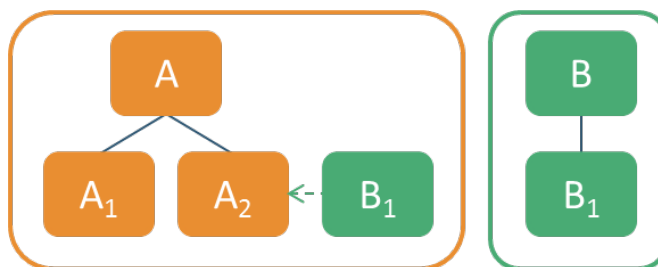
Tarpusavio ryšio dėl kontrolės ir tarpusavio ryšio dėl ekonominės priklausomybės sąsaja

Scenarijus C / E 1. Mišrus kontrolės ir ekonominės priklausomybės atvejis (vienakryptė priklausomybė)

Pagal šį scenarijų informaciją teikianti įstaiga turi visų toliau pateiktoje schemoje parodytų subjektų pozicijas. Subjektas A kontroliuoja subjektus A₁ ir A₂, subjektas B kontroliuoja subjektą B₁. Be to, subjektas B₁ yra ekonomiškai priklausomas nuo subjekto A₂ (vienakryptė priklausomybė):

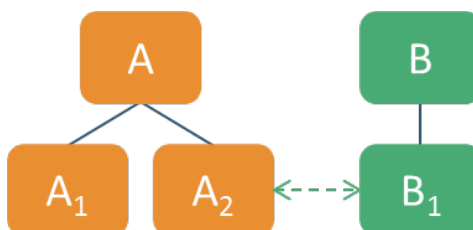
Grupavimo reikalavimas. Pagal šį scenarijų informaciją teikianti įstaiga turėtų daryti išvadą, kad subjektą B₁ bet kuriuo atveju reikia įtraukti į subjekto A susijusių klientų grupę (grupę, kurią sudaro subjektai A, A₁, A₂ ir B₁) ir į subjekto B susijusių klientų grupę (grupę, kurią sudaro subjektai B ir B₁):

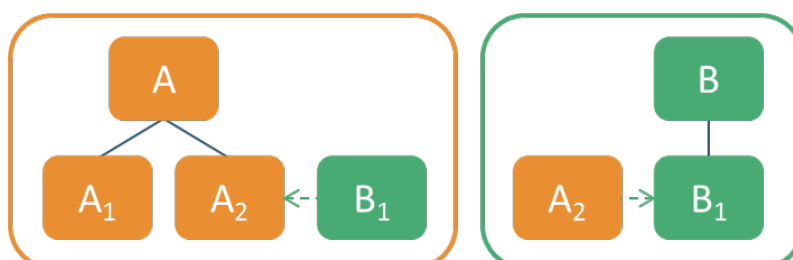
Jeigu subjektui A kils finansinių problemų, subjektas A_2 , o galiausiai ir subjektas B_2 taip pat patirs finansinių sunkumų, nes yra atitinkamai priklausomi teisiškai (A_2) ir ekonomiškai (B_1). Norint parodyti su subjektu A susijusią riziką, sudaryti tris atskiras grupes ($A+A_1+A_2$, A_2+B_1 , $B+B_1$) nepakaktų, nes subjektas B_1 būtų atskirtas nuo vienos rizikos su subjektu A grupės, nors yra priklausomas nuo subjekto A_2 , taigi ir nuo subjekto A.

Scenarijus C / E 2. Mišrus kontrolės ir ekonominės priklausomybės atvejis (dvikryptė priklausomybė)

Pagal šį scenarijų subjektų A_2 ir B_1 ekonominė priklausomybė yra ne vien vienakryptė, bet ir abipusė.

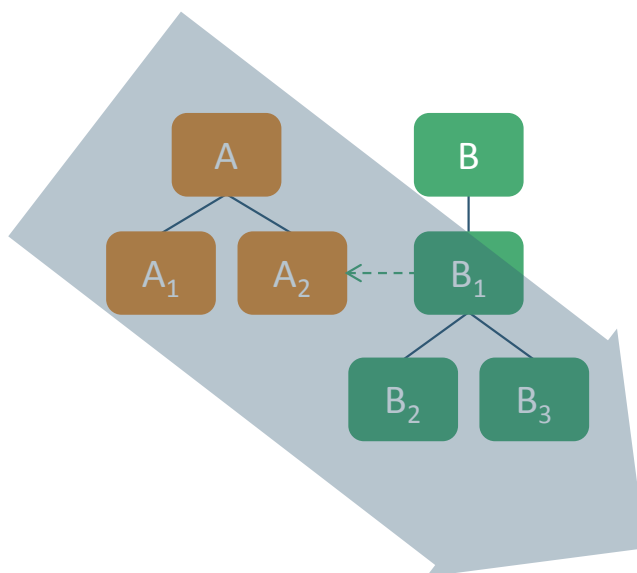
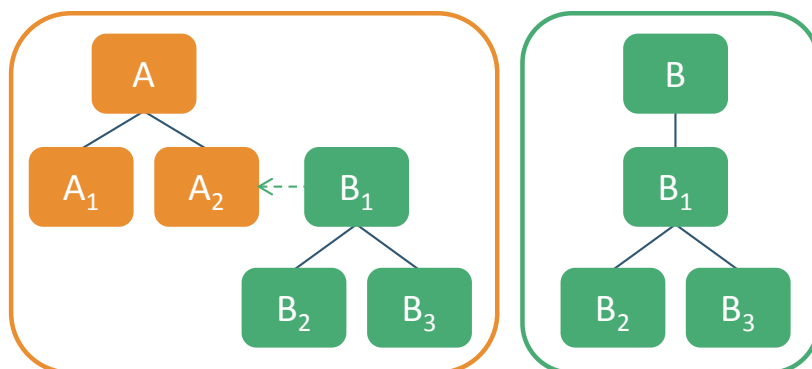

Grupavimo reikalavimas. Subjektą A_2 reikėtų papildomai įtraukti į subjekto B grupę, o subjektą B_1 – į subjekto A grupę:

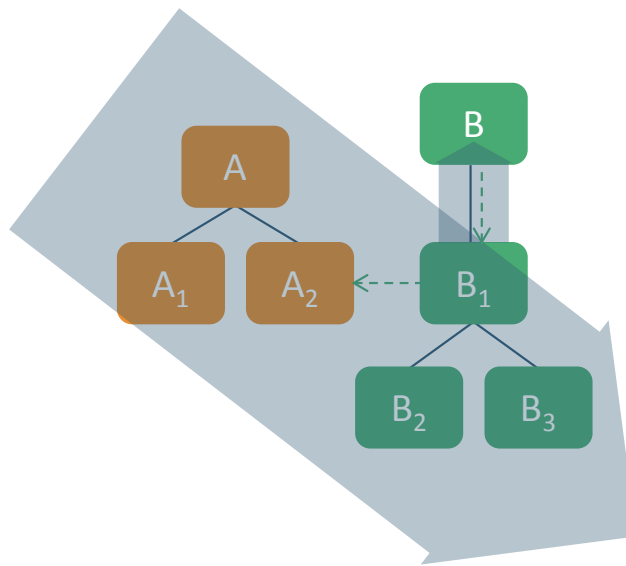
Scenarijus C / E 3. Neigiamo poveikio plitimas žemyn

Pagal pirmiau pateikto scenarijaus C / E1 variaciją subjektas B₁ taip pat kontroliuoja du subjektus (B₂ ir B₃). Šiuo atveju subjekto A finansiniai sunkumai paveiks subjektus A₂ ir B₁, o per juos – dvi subjekto B₁ patronuojamąsias įmones (toliau – neigiamo poveikio plitimas žemyn).

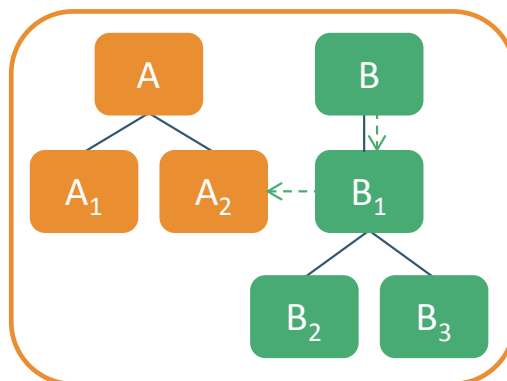
Grupavimo reikalavimas

Scenarijus C / E 4. Neigiamo poveikio plitimas aukštyn

Subjektų B ir B₁ kontrolės ryšys savaime nereiškia, kad subjektą B reikia įtraukti į subjekto A susijusių klientų grupę, nes subjekto A finansinės problemos greičiausiai nesukels finansinių sunkumų subjektui B. Tačiau kontroliuojantįjį subjektą B reikia įtraukti į subjekto A grupę, jeigu subjektas B₁ yra tokia svarbi subjekto B dalis, kad subjektas B yra ekonomiškai priklausomas nuo subjekto B₁. Šiuo atveju subjekto A finansiniai sunkumai plis ne tik žemyn, bet ir aukštyn iki subjekto B ir sukels subjektui B mokėjimo sunkumų (t. y. dabar visi subjektai kelia vieną riziką).

Grupavimo reikalavimas

Kontrolės ir valdymo procedūros nustatant susijusius klientus

Scenarijus Mm 1. Neigiamo poveikio plitimo grandinės nustatymo ribos

Pirmiau minėtą scenarijų plėtojant toliau (C / E4), informaciją teikianti įstaiga turi tik subjektų A ir subjekto B₃ pozicijas. Tokiu atveju pripažįstama, kad informaciją teikiančiai įstaigai gali būti neįmanoma sužinoti apie neigiamo poveikio grandinę ir susijusių klientų grupė gali būti sudaryta neteisingai.

